

Om olyckan är framme

Att vara till sjöss är mestadels trevligt och skönt. Men det kan uppstå situationer som gör att tillvaron plötsligt blir kaotisk. Någon kan ramla över bord eller så går båten på grund. Här är några tips inför båtsommaren. Text: Bengt Anderhagen Foto: Sjöräddningssällskapet & Mobline

NÄR OLYCKAN ÄR framme gäller det att handla lugnt och metodiskt. Det gäller också att du som skeppare har förberett dig och din båt. Dessa råd är generella för både motor- och segelbåtar, stora som små. En del är kanske inte tillämpbara på just din båt eller i de vatten som du brukar färdas i.

Vid man-över-bord måste man handla snabbt. Aktivera besättningen genom att ropa "Man över bord". Kasta omedelbart i en livboj eller annat flythjälpmiddel! Dels får den nödställda något att flyta på, dels får hen veta att den övriga besättningen har uppfattat situationen. Avdela någon att hålla ögonen på personen i vattnet, är det grov sjögång är det lätt att man förlorar personen ur sikte. Förhoppningsvis har den nödställda en färgrik flytväst på sig som syns på långt håll. Har du navigator med en MOB-knapp trycker du in den. Då lagras positionen och det blir lättare att komma tillbaka till det ställe där personen gick över bord. Glöm inte att du även kan kalla på hjälp via mobiltelefon eller VHF-radion.

Är du ensam ombord och ramlar i är flytvästen ett absolut måste. Har du dessutom din mobiltelefon i ett vattentätt fodral och kan kalla på hjälp med den har du stora möjligheter att bli räddad. Flera personer har under de senaste åren blivit räddade tack vare att de haft mobilen i vattentätt fodral. Är båten kvar i närheten kan du kanske ta dig ombord via din räddningsstege. Den ska du kunna fälla ner även om du ligger i vattnet och den ska dessutom sticka ner minst 3 dm under vattenytan. Tänk på att dina kläder blir tunga av vatten!

ATT FÅ UPP en person i båten från vattnet kan vara knepigt. Moderna båtar har höga fribord men som tur är har de flesta en ordentlig badbrygga i aktern. När

Om olyckan är framme gäller det att vara förberedd.

du ska närma dig en nödställd med båten måste du ta det försiktigt så att personen i vattnet inte skadas av båten eller propellern. Är du en bit ifrån kan en Mobline – en kastlina i påse – vara till mycket stor hjälp. När linan kastas till den nödställda drar denne ut slinget som finns fäst i botten på påsen och trär det runt livet. Sedan kan besättningen hala in personen och tack vare ett par rejäla lyfthandtag i linan kan det gå att få upp personen ur vattnet.

Det gäller med andra ord att hålla sig kvar ombord. Är det sjögång och du måste upp på däck ska du koppla dig med en livlina. Den ska vara så pass kort att du inte kan falla över bord. Att falla i och bli släpad i vattnet i en livlina är inte att rekommendera.

ATT GÅ PÅ grund kan förefalla mer dramatiskt än det är. Det smäller till, båten stoppar och börjar luta. Börja med att kolla att ingen är skadad, sedan kan det vara dags att se efter om båten börjar ta in vatten. Om inte kan du titta efter hur grundet ser ut. Det kanske går att backa loss om inte motor och propeller blivit skadade. Låcker båten är det bäst att stanna kvar på grundet tills du får hjälp. Hur du ska agera beror på hur pass kraftig grundstötningen är och vad som har hänt ombord och om du seglat eller kört för motor. Redan i ett tidigt skede bör du kalla på hjälp via mobilen eller VHF:en om du har en sådan radio. Även om det inte verkar som det behövs akut hjälp kan det uppstå skador som förvärrar

situationen och då är det bra att sjöräddningssällskapet är förberedda. Det finns många sätt och tekniker för att ta sig av ett grund men det går jag inte in på här.

FÖRBANDSLÅDA ÄR ETT måste ombord. Om någon blir skadad måste du kunna göra en första insats för att rädda liv eller bara plåstra om ett sår. Idag är vi människor så vana vid att det bara är att ringa så kommer hjälp. Visserligen har vi ett mycket bra sjöräddningssystem i Sverige men det kan trots det ta ett par timmar innan hjälpen är framme. Gå gärna på en hjärt- och lung- räddningskurs, då får du källa dig hur du ska agera om du skulle vara med om ett plötsligt hjärtstillestånd eller druckningsolycka. En av de vanligaste skadorna i fötter, ben och armar uppstår när folk ska hoppa från båten ner på hala klippor eller kajer. Undvik det, använd stävstege eller motsvarande och kliv i land, sakta och försiktigt!

DET HÄR ÄR bara några råd inför årets sjöturer. Man-över-bord, grundstötning och personskador – alla dessa händelser kräver egentligen egna kapitler om hur du ska agera i olika situationer. Läs på, utbildad dig, tänk över hur du ska agera i olika situationer. Utrusta din båt med tanke på säkerheten. Då kommer du känna dig betydligt tryggare på sjön och dina färder blir mycket trivsammare. Ha en fin olycksfri sommar! ☺

Mobline är en kastlina i påse.